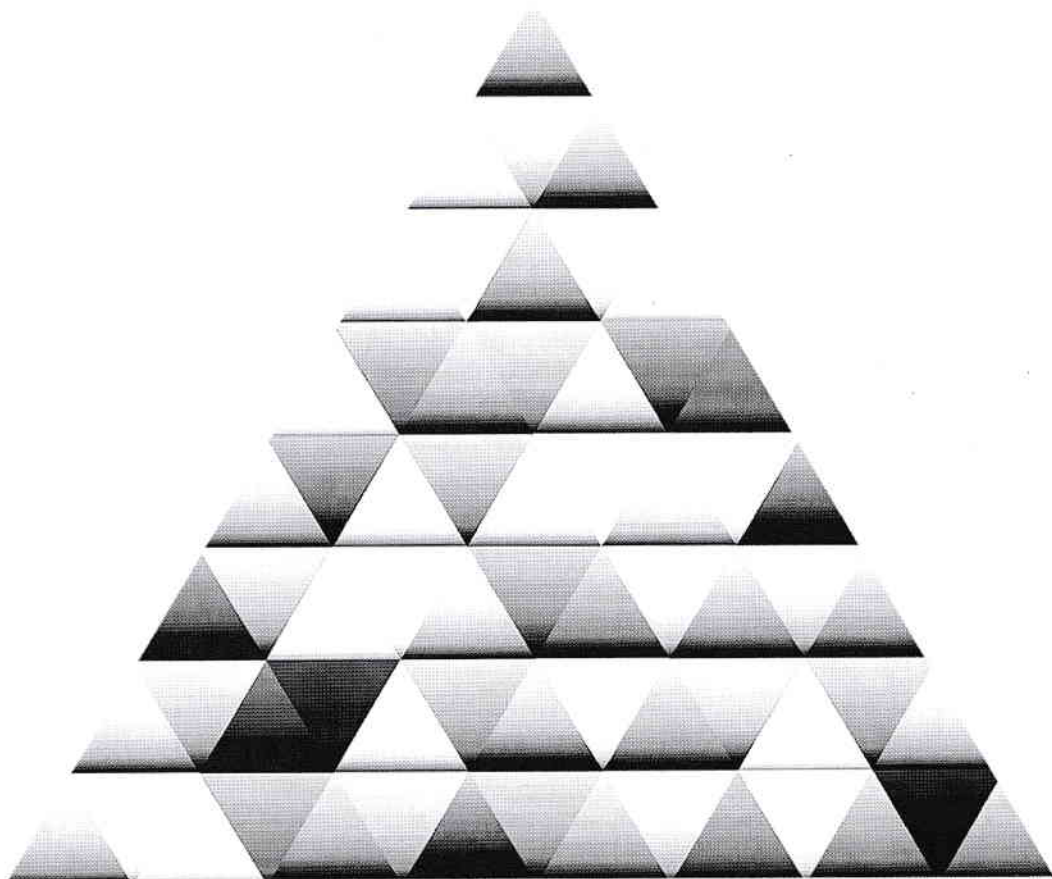

LIBRIS | vknw books

REVISTA ROMÂNĂ DE DREPT PENAL AL AFACERILOR

1 | IANUARIE-IUNIE 2024

APARIȚIE SEMESTRIALĂ

cuprins

Abrevieri.....7

1. Editorial

MIHAI ADRIAN HOTCA: Analiza *prima facie* a schimbărilor aduse, de Legea nr. 126/2024, Legii nr. 241/2005 privind evaziunea fiscală.....11

2. Noutăți legislative

AUGUSTIN ZĂBRĂUȚANU: Noutăți legislative.....24

3. Doctrină de actualitate

DAN LUPAȘCU: Măsurile asigurătorii în procesul penal (iii). Durata. Ridicarea măsurii. Încetarea de drept.....58

RADU SLĂVOIU: Extrădare. Condiția dublei incriminări în ipoteza succesiunii de legi penale.....102

MIHAI-COSTIN TOADER: Investigarea infracțiunii de spălare a banilor. Moduri de operare și instrumente criminalistice de combatere.....121

EUGEN-MARIUS PETER: Activități infracționale în ecosistemul registrelor distribuite.....130

4. Practică judiciară

CĂTĂLIN ONCESCU: Decizia nr. 69/2023 – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.....170

CĂTĂLIN ONCESCU: Decizia nr. 39/2023 – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală.....184

5. Jurisprudență CEDO și CJUE

NOREL NEAGU: Practica judiciară a Curții de Justiție a Uniunii Europene
în materie penală în anul 2023.....207

6. Interviuul numărului

Procuror-șef DNA Marius Voineag.....239

7. Recenzii, evenimente juridice, varia

MIHAI ADRIAN HOTCA: Recenzie.....245

noutăți legislative*

I. Începem seria noutăților legislative pe care le semnalăm în acest număr al revistei prin a nota adoptarea următoarelor acte normative:

1) Legea nr. 126 din 10 mai 2024 privind unele măsuri pentru consolidarea capacității de combatere a evaziunii fiscale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative

Publicată în M. Of. nr. 437 din 13 mai 2024

„Articolul I

Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 27 iulie 2005, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 2, litera c) se modifică și va avea următorul cuprins:

«c) documente legale – documentele emise pe suport hârtie sau electronic prevăzute de Codul fiscal, Codul de procedură fiscală, Codul vamal, Legea contabilității

* Rubrică îngrijită de av. Augustin Zăbrăuțanu.

nr. 82/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de reglementările elaborate pentru punerea în aplicare a acestora, precum și factura electronică emisă, transmisă și primită, potrivit legii, utilizând sistemul național privind factura electronică RO e-Factura;».

2. La articolul 6¹, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin. (1¹), cu următorul cuprins:

«(1¹) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la un an la 5 ani sau cu amendă nereținerea impozitelor și/sau contribuțiilor prevăzute în anexa la prezenta lege».

3. La articolul 9 alineatul (1), partea introductivă și literele c)-e) se modifică și vor avea următorul cuprins:

Articolul 9

«(1) Constituie infracțiuni de evaziune fiscală și se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi sau cu amendă următoarele fapte săvârșite în scopul sustragerii de la îndeplinirea obligațiilor fiscale:

.....
c) evidențierea, în actele contabile, în factura electronică sau în alte documente legale, a cheltuielilor care nu au la bază operațiuni reale ori evidențierea altor operațiuni fictive;

d) alterarea, distrugerea sau ascunderea de acte contabile, memorii ale aparatelor de taxat ori de marcat electronice fiscale sau de alte mijloace de stocare a datelor, inclusiv electronice;

e) executarea de evidențe contabile duble folosindu-se înscrisuri sau alte mijloace de stocare a datelor, inclusiv cele electronice;».

4. La articolul 9 alineatul (1), după litera g) se introduc două noi litere, lit. h) și i), cu următorul cuprins:

«h) folosirea de către contribuabil, cu rea-credință, a sistemului național privind factura electronică RO e-Factura, în vederea creării aparenței de legalitate a unor operațiuni fictive sau disimulării circuitului tranzacțional real al bunurilor/serviciilor;

i) utilizarea de aparate de marcat electronice fiscale care nu sunt conectate la sistemul informatic național de supraveghere și monitorizare a datelor fiscale, potrivit legii, sau alterarea aparatelor de marcat electronice fiscale pentru netransmiterea unor date fiscale sau transmiterea unor date fiscale nereale».

5. La articolul 9, alineatele (2) și (3) se modifică și vor avea următorul cuprins:

«(2) Dacă prin faptele prevăzute la alin. (1) s-a produs un prejudiciu mai mare de 500.000 euro, în echivalentul monedei naționale, limita minimă a pedepsei prevăzute de lege și limita maximă a acesteia se majorează cu 3 ani.

(3) Dacă prin faptele prevăzute la alin. (1) s-a produs un prejudiciu mai mare de 1.000.000 euro, în echivalentul monedei naționale, limita minimă a pedepsei prevăzute de lege și limita maximă a acesteia se majorează cu 5 ani».

6. După articolul 9¹ se introduc două noi articole, art. 9² și 9³, cu următorul cuprins:

Articolul 9²

«(1) Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 7 la 15 ani și interzicerea exercitării unor drepturi orice acțiune comisă în cadrul unor scheme frauduloase având ca efect diminuarea cu cel puțin 1.000.000 euro, în echivalentul monedei naționale, a resurselor bugetului de stat, prin:

a) utilizarea sau prezentarea de declarații sau documente false, documente electronice false, incorecte sau incomplete privind TVA;

b) nedivulgarea în mod intenționat de informații privind TVA, atunci când aceste informații trebuie divulgate potrivit legii;

c) prezentarea de declarații corecte, declarații electronice corecte privind TVA pentru a masca în mod fraudulos neplata sau constituirea unor drepturi necuvenite la rambursări de TVA.

(2) Tentativa la infracțiunea prevăzută la alin. (1) se pedepsește».

Articolul 9³

«Constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea unor drepturi sau cu amendă operațiunea de creditare efectuată în mod direct sau indirect de către orice persoană fizică, având drept scop efectuarea unor plăți cu sume de bani care provin din omisiunea evidențierii în actele contabile a operațiunilor comerciale efectuate și/sau a veniturilor realizate a unuia sau mai multor contribuabili».

7. Articolul 10 se modifică și va avea următorul cuprins:

Articolul 10

«(1) În cazul săvârșirii unei infracțiuni prevăzute la art. 6¹, 8 sau 9, dacă până la expirarea unui termen de maximum 30 de zile de la finalizarea controlului efectuat

de organele competente, în urma căruia se individualizează un prejudiciu datorat bugetului general consolidat de până la 1.000.000 euro, prejudiciul majorat cu 15% din valoarea acestuia, la care se adaugă dobânzile și penalitățile, este acoperit integral, prin plată efectivă, fapta nu se pedepsește. În acest caz, organele competente nu sesizează organele de urmărire penală.

(2) În cazul săvârșirii unei infracțiuni prevăzute la art. 6¹, 8 sau 9, dacă până la primul termen de judecată prejudiciul cauzat este acoperit integral, prin plată efectivă, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate. Dacă prejudiciul cauzat și recuperat în aceste condiții este de până la 1.000.000 euro inclusiv, în echivalentul monedei naționale, se poate aplica pedeapsa cu amenda. În cazul săvârșirii unei infracțiuni prevăzute la art. 6¹, 8 sau 9, dacă ulterior primului termen de judecată și până la judecarea definitivă a cauzei prejudiciul cauzat este acoperit integral, prin plată efectivă, limitele pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc cu o treime. Prejudiciul se va determina în temeiul unei expertize de specialitate. Suspectul sau inculpatul au dreptul de a participa la efectuarea expertizei. Dispozițiile art. 172-180 din Codul de procedură penală se aplică în mod corespunzător. Despre dispunerea expertizei va fi încunoștințat suspectul sau inculpatul, persoană fizică sau persoană juridică, prin reprezentant, după caz, dându-i acestuia timpul necesar pentru exercitarea deplină a drepturilor sale procesuale.

(3) În cazul săvârșirii unei infracțiuni prevăzute la art. 6¹, 8 sau 9, prin care s-a cauzat un prejudiciu care nu depășește 1.000.000 euro, în echivalentul monedei naționale, dacă în cursul urmăririi penale prejudiciul cauzat majorat cu 25% din valoarea acestuia, la care se adaugă dobânzile și penalitățile, este acoperit integral, prin plată efectivă, fapta nu se pedepsește, aplicându-se dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. h) din Codul de procedură penală. Dacă în cursul procedurii camerei preliminare sau al judecății, până la pronunțarea unei hotărâri în primă instanță, același prejudiciu majorat cu 50% din valoarea acestuia, la care se adaugă dobânzile și penalitățile, este acoperit integral, prin plată efectivă, fapta nu se pedepsește, aplicându-se dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. h) din Codul de procedură penală. Dacă în cursul judecății în apel, până la pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive, același prejudiciu majorat cu 100% din valoarea acestuia, la care se adaugă dobânzile și penalitățile, este acoperit integral, prin plată efectivă, fapta nu se pedepsește, aplicându-se dispozițiile art. 16 alin. (1) lit. h) din Codul de procedură penală.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică tuturor inculpaților chiar dacă nu au contribuit la acoperirea prejudiciului prevăzut la alin. (1) și (2).

(5) Dacă persoana care a săvârșit una dintre infracțiunile prevăzute la art. 6¹, 8 sau 9 aduce la cunoștința organelor de urmărire penală sau a organelor fiscale infracțiunea comisă, în timp ce aceasta se află în derulare sau în termen de cel mult un an de la data epuizării activității infracționale și mai înainte ca organele de urmărire penală să fi fost sesizate cu privire la aceasta și, ulterior, înlesnește aflarea adevărului și tragerea la răspundere penală a unuia sau mai multor participanți la comiterea infracțiunii, limitele speciale se reduc la jumătate.

(6) Dispozițiile prevăzute la alin. (1) și (2) nu se aplică dacă făptuitorul a mai săvârșit o infracțiune prevăzută de prezenta lege într-un interval de 5 ani de la comiterea faptei pentru care a beneficiat de prevederile alin. (1) sau (2).

8. După articolul 10 se introduce un nou articol, art. 10¹, cu următorul cuprins:

Articolul 10¹

«În cazul infracțiunilor prevăzute de prezenta lege, termenul de prescripție al răspunderii penale începe să curgă de la data sesizării organului fiscal sau de la data sesizării organului de urmărire penală, dar nu mai târziu de 10 ani de la data comiterii infracțiunii».

Articolul II

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 78/2016 pentru organizarea și funcționarea Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 938 din 22 noiembrie 2016, aprobată cu modificări prin Legea nr. 120/2018, cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează:

1. La articolul 11 alineatul (1) punctul 1, după litera c) se introduce o nouă literă, lit. d), cu următorul cuprins:

«d) infracțiunile prevăzute de art. 8, 9 și 9² din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu modificările și completările ulterioare, dacă în cauză, indiferent de numărul infracțiunilor concurente, s-a produs o pagubă materială mai mare de 10 milioane de lei».

2. După articolul 11 se introduce un nou articol, art. 11¹, cu următorul cuprins:

Articolul 11¹

«(1) Cauzele cu care parchetele de pe lângă tribunale, parchetele de pe lângă curțile de apel și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție au fost sesizate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, având ca obiect infracțiuni de evaziune fiscală prevăzute la art. 8 și 9 din Legea nr. 241/2005, cu modificările și completările ulterioare, vor fi soluționate în continuare de procurorii din cadrul acestor structuri de parchet, indiferent de valoarea pagubei.

(2) Actele și lucrările efectuate până la data intrării în vigoare a prezentei legi rămân valabile».

Articolul III

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 privind Direcția Națională Anticorupție, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 244 din 11 aprilie 2002, aprobată cu modificări prin Legea nr. 503/2002, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 13, după alineatul (3) se introduc două noi alineate, alin. (3¹) și (3²), cu următorul cuprins:

«(3¹) Sunt de competența Direcției Naționale Anticorupție, indiferent de calitatea persoanei, infracțiunile prevăzute la art. 8, 9 și 9² din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, cu modificările și completările ulterioare, dacă în cauză, indiferent de numărul infracțiunilor concurente, s-a produs o pagubă materială mai mare de 10 milioane de lei.

(3²) Procurorii din cadrul Direcției Naționale Anticorupție pot efectua urmărirea penală cu privire la infracțiunea de spălare a banilor, inclusiv autonom, dacă banii, bunurile și valorile care au făcut obiectul spălării banilor provin din săvârșirea infracțiunilor date în competența aceleiași direcții».

2. La articolul 13, alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(4) Procurorii din cadrul Direcției Naționale Anticorupție efectuează în mod obligatoriu urmărirea penală pentru infracțiunile prevăzute la alin. (1)-(3²)».

3. După articolul 13¹ se introduce un nou articol, art. 13², cu următorul cuprins:

Articolul 13²

«(1) Cauzele cu care parchetele de pe lângă tribunale, parchetele de pe lângă curțile de apel și Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție au fost sesizate până la data intrării în vigoare a prezentei legi, având ca obiect infracțiuni de evaziune fiscală prevăzute la art. 8 și 9 din Legea nr. 241/2005, cu modificările și completările ulterioare, vor fi soluționate în continuare de procurorii din cadrul acestor structuri de parchet, indiferent de valoarea pagubei.

(2) Actele și lucrările efectuate până la data intrării în vigoare a prezentei legi rămân valabile».

Articolul IV

La articolul 197 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 486 din 15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (3) se introduc zece noi alineate, alin. (4)-(13), cu următorul cuprins:

«(4) Dacă mijloacele materiale de probă sunt tutunuri prelucrate, acestea se inventariază, luând în același timp și măsurile de securitate, de păstrare și de conservare corespunzătoare până la predarea lor efectivă organelor care efectuează distrugerea. Toate bunurile se fotografiază, iar fotografiile se vizează de organul de urmărire penală și se atașează la dosar.

(5) Dacă mijloacele materiale de probă sunt cele prevăzute la alin. (4), se prelevează probele necesare expertizării atât în cursul urmăririi penale, cât și al judecății, dispozițiile art. 160 alin. (1), (2) și (4) aplicându-se în mod corespunzător. Câte un exemplar din probele ridicate din fiecare categorie de produs se păstrează de organul de urmărire penală sau de instanța de judecată la care se găsește dosarul, până la soluționarea definitivă a cauzei.

(6) După fotografiere, inventariere și prelevarea de probe, bunurile prevăzute la alin. (4) se predau pentru distrugere de către organul care a efectuat ridicarea sau reținerea antrepozitarilor autorizați pentru tutun prelucrat, destinatarilor înregistrați sau importatorilor autorizați de astfel de produse, în condițiile prevăzute la art. 431 din Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare. Predarea bunurilor pentru distrugere se realizează în baza unei ordonanțe motivate dispuse de procuror în cursul urmăririi penale sau, după caz, a unei încheieri dispuse

de instanța de judecată la care se găsește dosarul, în termen de maximum 6 luni de la identificarea bunurilor.

(7) Fiecare antrepozitar autorizat, destinat înregistrat și importator autorizat are obligația să asigure pe cheltuiala proprie preluarea în custodie, transportul, depozitarea și distrugerea cantităților de produse din lotul care i-a fost repartizat. Procedura de distrugere se efectuează conform prevederilor din normele metodologice de aplicare a Codului fiscal.

(8) După efectuarea operațiunii de distrugere, Autoritatea Vamală Centrală înaintează un exemplar al documentelor întocmite cu ocazia preluării în custodie, transportului, depozitării și distrugerii cantităților de produse organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată care a dispus distrugerea, acestea atașându-se la dosarul cauzei.

(9) Dacă mijloacele materiale de probă sunt bunuri dovedite că aduc atingere unui drept de proprietate intelectuală, altele decât cele prevăzute la alin. (4), dispozițiile alin. (4) în ceea ce privește inventarierea, păstrarea, conservarea, fotografierea și cele ale alin. (5) se aplică în mod corespunzător.

(10) După inventariere, fotografiere și prelevarea de probe, bunurile prevăzute la alin. (9) se predau pentru distrugere de către organul care a efectuat ridicarea sau reținerea titularului dreptului de proprietate intelectuală. Predarea bunurilor pentru distrugere se realizează în baza unei ordonanțe motivate dispuse de procuror în cursul urmăririi penale sau, după caz, a unei încheieri dispuse de instanța de judecată la care se găsește dosarul, în termen de maximum 6 luni de la identificarea bunurilor.

(11) Fiecare titular al dreptului de proprietate intelectuală are obligația să asigure pe cheltuiala proprie preluarea în custodie, transportul, depozitarea și distrugerea cantităților de produse din lotul confiscat care i-a fost repartizat. Procedura de distrugere se efectuează conform prevederilor art. 1 alin. (5)-(7) din Ordonanța Guvernului nr. 14/2007 pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(12) În cazul în care există solicitări din partea unor instituții din domeniul ocrotirii sociale, organizații sau asociații nonprofit cu caracter umanitar, asociații ori cluburi sportive, instituții de învățământ sau persoane fizice care au avut de suferit de pe urma dezastrelor, titularul dreptului de proprietate intelectuală poate, în cazul în care sunt mărfuri apte pentru consumul sau uzul persoanelor fizice, să procedeze la